

daarheen werden verplaatst. Er kwamen in oktober aparte *Trupps* in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Dordrecht, Tiel en Utrecht (zij moesten steeds ook in de omgeving van deze plaatsen nagaan, waar zich de machines en voorraden bevonden welke voor wegvoering in aanmerking kwamen), later zijn er vermoedelijk ook roofdetachementen van dien aard werkzaam geweest in het noorden en oosten (het leeggroven van het geëvacueerde Arnhem zullen wij apart beschrijven).

Hulp bij het, voorzover nodig, demonteren en opladen van de te roven goederen werd veelal door de arbeiders van de betrokken bedrijven geweigerd; velen hunner doken onder en werden dan financieel geholpen hetzij door de LO, hetzij door hun directies. Waar zich dat onderduiken voordeed, werden door de *Trupps* van de *Feldwirtschaftskommandos* gewone burgers verplicht om bijstand te verlenen. Daarnaast waren er losse arbeiders die zich voor die bijstand kwamen aanmelden; zij kregen dan forse lonen uitbetaald en ontvingen een toeslag op hun rantsoenen – Fiebigs vertegenwoordiger in Noord-Holland gaf zich in oktober bovendien moeite om voor die losse arbeidskrachten, zeshonderdvijftig alleen al in Amsterdam, Rotterdam en Amersfoort, 300 000 sigaretten en 1 500 flessen sterke drank in de wacht te slepen; hoeveel arbeiders in totaal bij Fiebigs grote roofactie ingeschakeld zijn geweest, weten wij niet, maar het waren er voldoende voor de Duitse doeleinden, althans: klachten over een tekort aan arbeiders treft men in de (onvolledige) stukken die terzake bewaard zijn gebleven, niet aan. Tekort aan Nederlandse schippers hadden de Duitsers wèl – begin oktober droeg Fiebig er zorg voor dat allen onder de in bezet Nederland aanwezige Duitse militairen die enige ervaring op een binnenschip hadden, bij zijn transportorganisatie werden gedetacheerd. Er werd verder, behalve door de schippers, tegengewerkt door Nederlandse illegale groepen: op verzoek van de Friese KP en van de OD werd een sluis bij Groningen in de vaarroute door de noordelijke provincies door de Geallieerden gebombardéerd¹ en toen de Duitsers vervolgens een route moesten kiezen over het Friese wad, werd daar door de Friese KP de bebakening weggenomen zodat een aantal schepen prompt aan de grond liep. Eind december vrozen alle kanalen dicht en vier weken later lagen alleen al in Amsterdam 250 schepen vast die met geroofde goederen waren beladen. Het verdient evenwel de aandacht dat voor Fiebigs actie de spoorwegen belangrijker waren dan de waterwegen, althans: eind december '44, toen ca. 165 000

¹ Er was een zo ver mogelijk naar het oosten gelegen sluis opgegeven teneinde de voedseltransporten per schip naar het westen des lands niet onmogelijk te maken.